

לעילוי נשמות
הר"ר משה יהודה
ב"ר שלמה ז"ל
מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

לעילוי נשמות
מרת שושנה ע"ה
ב"ר משה יהודה ז"ל
זילברשטיין
נלב"ע כ"ט כסלו תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הונצח ע"י המשפחה

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: מה תפקידנו?

פרשת פקודי

בס"ד | גליון מס' 525

איך ניצלו רבבות יהודים מקיפאון נוראי?

ויביאו את המשכן... (ל"ט, ל"ג)

צריך 'לקפץ למים', להתחיל בעשיה, להתחיל לפעול. את כל היתר משלים בורא עולם במידה גדושה, מידו הפתוחה הרחבה והמלאה!

היכן מסתתר ארון החשמל?

את הסיפור הבא סיפר מורי ורבי כ"ק האדמו"ר מנדבורנה זי"ע. בעצמו לנכדו חביבו הרה"ח רבי חיים מרדכי אשכנזי שליט"א, ויהיו הדברים לטובת נשמות.

מחנה דז'ורין שבטרנסניסטריה, שנת תש"ב, עיצומה של מלחמת העולם השנייה. אל המחנה הוגלו אלפי יהודים, שנאסרו במחנה שהיה בית כלא אחד ענקי, בו חיו היהודים בתת תנאי אנושיות. הרעב והדחוק היו קשים מנשוא, והקור המקפיא השלים את תמונת החיים הקשה והאכזרית...

היהודים במקום עבדו עבודות פרך, ואך בקושי זכו במנת לחם זעומה ומעט מרק לחמם את עצמותיהם היגעו. בימי החורף גברה המצוקה במחנה עד מאוד, כאשר הטמפרטורה צללה הרבה מתחת לאפס, ובלילות היה הקור הופך למלאך המוות של ממש, ומי יודע כמה יהודים קיפדו את חייהם בצורה אכזרית כל כך, במוות כתוצאה מקפיאה בעיצומו של לילה חורפי, בלי שניתנו להם כל אמצעי הגנה והסקה...

בן 12 בלבד היה הרבי בהיותו במחנה, וכבר אז צערם של יהודי המחנה נגע ללבו הרחום, והוא לא הצליח לשאת את המחשבה כי הם קופאים בלילות ואין איש שם על לב. אך עצי הסקה היו מצרך נדיר ויקר מאוד מאוד, ולא היה בנמצא להשיגם... נאלצו היהודים להישאר נתונים לחסדי הסופות והסערות שפקדו את המחנה, ולהשלים עם המחלות הקשות שפקדו אותם, ועם הקור המצמית החודר לעצמות...

הרבי, שהיה אז ילד צעיר, יכול היה לפטור עצמו באמירה סתמית: 'זה לא לכוחותי', 'זה גדול מכפי גילי', 'האם ילד יכול לקחת אחריות להציל אלפי יהודים הקופאים מקור במחנה המסוכן?' אך הרבי בחר לעשות ככל יכולתו וכמיטב כוחותיו, ומדי יום, עם שחר אחר התפילה, התעטף במעיל הדק שהיה ברשותו, ומיהר ויצא אל הקור השורר בחוצות. כל שעות היום הסתובב תחת שלג זלעפות, ואך בקושי הצליח להשיג כמה ענפי עצים או חתיכות עץ קטנות...

באחד הימים, יצא הרבי כמדי יום, והוא סובב אנה ואנה ומחפש אחר עצים מכל סוג ומין. לפתע, נגש אליו איכר נכרי ושאל: 'ילד, אתה מחפש עצים? יש לי עצים למכירה!'

הרבי הביט בו בחוסר אמון. 'היתכן? כאן במחנה יש לך עצי הסקה למכירה? הרי הם מצרך נדיר ויקר המציאות!' שאל בתדהמה...

'אכן כן', השיב הנוכרי, 'הם מוחבאים ביער, בוא אחריי, לחש הנוכרי, והילד המאושר החל ללכת בעקבותיו

הדרך המקובלת, הינה להיכנס לכל פרויקט רק אחרי שיש תוכנית סדורה כיצד הפרויקט יצליח להגיע ליעדו. אדם נגיש לבנות בית, הוא מגיש תוכנית כספית, יוצר תוכניות אדריכליות מפורטות, ומקבל תוכנית יסודות ועמודים לייצוב הבית ועמידותו. רק כשכל התשתית מוכנה וכל הפרטים משתלבים ומאפשרים את השלמת ביצוע התוכנית - ניתן להתחיל בביצוע הבניה.

אך החשיבה היהודית הפוכה לחלוטין. פעמים יהודי מרגיש שאין לו את הכוחות והיכולות לסייע למקרה הדורש סיוע, הוא חש שאין לו את הקשרים או את היכולות לגייס כספים, לסייע בעצה, או לתמוך במקרה חסד הנקלע לפניו. הוא מתלבט בין לומר 'זה לא בשבילי', 'אני לא מסוגל להרים פרויקט כזה', 'זה גדול מכפי כוחותי', או לומר 'אני אנסה', 'אעשה כמיטב יכולתי', 'אני לא אומר לא, אעשה מה שאני מסוגל!'

בפרשת שבוע זה, מגלה לנו התורה כי עלינו לבחור בדרך השנייה, להיכנס פנימה, לנסות, לעשות את שלנו כמיטב יכולתנו. גם אם הפרויקט נראה גדול עלינו, גם אם לא נראה שיש לנו את הכוחות, גם אם איננו מרגישים כי זה מתאים לנו - אם משמים זימנו לנו את המשימה, אם משמים הטילו עלינו לסייע למקרה כלשהו - עלינו לנסות לעשות כמיטב יכולתנו, והקדוש ברוך הוא יסייע בידינו להשלים את המשימה.

כך, מגלים חז"ל, לאחר שהוכנו קרשי המשכן וכליו במאמץ גדול ומשותף לכל בני ישראל, כשהגיע משה רבנו להקים את המשכן ולבנותו על מכונו וגילה את כובד המלאכה הכרוכה בכך, תמה איך יוכל להקים את המשכן בידי אדם. הלא הקרישים כבדי משקל, העברת הבריחים בהם היא מלאכת אומן, והרכבת המשכן כולו - זו עבודת כפיים משמעותית!

השיב לו הקדוש ברוך הוא - אתה תעשה מלאכתך בידיך, אתה תעשה ככל יכולתך, וראה זה פלא - המשכן יוקם מאלי!

כי יהודי נדרש לפעול ולעשות, גם אם נראה לו שלא יצליח, גם אם בדרך הטבע אין לו סיכוי. יהודי צריך לעשות כמיטב יכולתו, ולקוות לברכת השם במעשיו, שהיא זו שתוביל אותו לתוצאה הרצויה, או גדולה וברוכה ממנה שבעתיים!

ישנו פתגם ביידיש: 'א ייד דארף טוהן, נישט אויפטוהן!' (יהודי צריך לנסות לעשות, לא לנסות להועיל!) - כלומר - יהודי צריך לעשות, הוא נדרש להתאמץ, לפעול, בלי לבחון אם יצליח להשיג, בלי לבדוק אם יצליח להוביל לתוצאה, כי רק בורא עולם קובע איזה מאמץ יצליח, והאם אכן יוביל למטרה. היהודי צריך רק לעשות את שלו, לפעול ככל יכולתו, להתאמץ ככל שאלל ידו, ולקוות לסייעתא דשמיא במעשיו.

יהודי נדרש לא להירתע מהתפקיד שעומד מולו, הוא

כסף מהשמים...

הרב משה פ, שסיפר לנו את סיפורו האישי, משמש כמחזיק תורה מזה רבות בשנים. מדי חודש בחודשו הוא מתרוצץ להחזקת כולל האברכים שהוא מחזיק במסירות נפש, אלא שבשלהי חודש שבט האחרון, גילה לחרדתו כי המאמץ לא צלח, והקופה ריקה... הוא מתרוצץ אנה ואנה, מתקשר ומבקש, פונה ומתחנן, אך הקופה נותרת ריקה וכבר ביום המחר הוא זקוק למלוא הסכום...

הוא נכנס להיכל הכולל בסיום הסדר, ופונה לאברך הראשון שנקרה בדרכו: 'תשמע, מחר ראש חודש, הקופה ריקה ואני פשוט לא מצליח לגייס כסף. החלטתי שאני מנסה לעשות הכל גם אם זה חסר סיכוי - ואני פונה אליך שתעזור לי לגייס את הכסף...'

האברך משך בכתפיו בתדהמה: 'אני? מה לי ולגיוס כספים? מעודי לא התנסיתי במקצוע, אינני מקושר לבעלי הון ואני חסר יכולות לחלוטין! אני יכול לסייע לך לגייס כסף? כיצד?'

'את כל זה אני יודע', אמר ר' משה בחביבות, 'אני יודע שבעיקרון זה חסר סיכוי. ובכל זאת, אני מנסה לעשות מה שאני יכול, ואני מבקש גם ממך לעשות ככל שתוכל, ובורא עולם יהיה בעזרונו!'

האברך שב לביתו, ומחליט לאמץ את הגישה הזו. נכון, לא הגיוני וסביר שיצליח לסייע, אבל הוא ינסה לעשות את שלו. הוא מתקשר לאחיו השווה בבגליה, משוחח עמו על דא ועל הא, וגם שואל אולי יש לו רעיון כיצד ניתן לסייע בגיוס הכספים...

באותה שעה, לא היה לאח כל רעיון, אך בשעה מאוחרת מאוד בלילה, לפתע צלצל הטלפון ואחיו בישר לו: 'פגשתי כאן יהודי, והלה סיפר שהפריש סכום כסף להחזקת כולל לצורך סגולה לישועה, ושאל אם יש לי רעיון למי להעביר את הכסף... מיד נתתי לו את הפרטים שלכם...' הוא אומר בשמחה...

ביום המחרת, נכנסה העברה בנקאית לחשבון הכולל, מגדיב עלום מבגליה הרחוקה. נדיב שלא היה אתו כל קשר, ומגייס כספים חסר נסיון, וסיפור פלאי של צירוף מקרים - וכל אלה הובילו לסוף הטוב!

כי האדם נדרש להתאמץ, לפעול, לעשות, לנסות. יכולותיו וכישוריו אינם רלוונטיים, הוא לא צריך לעשות את החשבון אם הוא מסוגל. הוא צריך רק לפעול כמיטב יכולתו, והקדוש ברוך הוא מסייע בעדו!

מצוה לפרסם: סגולה בדוקה לעורר רצון לקדושה, לטובל לעילוי נשמת

הרה"ח הקדוש רבי פתחיה סעלישער בן הר"ר יוסף יונה הי"ד רזנברג
מזקני חסידי בעלזא, נעקרה"ש בשנות הזעם - י"ג בסיון תש"ד

לעילוי נשמת

ר' שלמה פרץ ז"ל ב"ר מאיר הלוי גולדשמיט (אראלי)
ת.נ.צ.ב.ה.

ממלא מקום בבית החולים...

את הסיפור הבא קיבלנו במכתב ממגיד השיעור בעל המעשה, וזה דבר הסיפור: ער"ח אדר, לפני מס' שנים, השעה 6 בערב, במרכז הרפואי 'שניידר' שבפתח תקוה. אל בית החולים נכנסו בצעדים מהירים אב ובנו בן ה-12, לאחר שקיבלו הפניה דחופה לחדר מיון. כידוע לכל מי שבא בשערי מקום כזה, ידי הצוות הרפואי מלאות עבודה, עומס הפניות תמיד גבוה, והעניינים מתנהלים באיטיות מתישה... כבר בכניסתו לבית החולים, החל החשש לכרסם בלבו של האב, מי יודע מה יהיה עם שיעורו היומי הקבוע, שאמור להתחיל בעוד חמש שעות בדיוק, בשעה אחת עשרה בלילה. הזמן מתקדם בקצב מהיר, ואילו ההליכים מתנהלים בעצלתיים. אבל הרי ברור שהוא חייב להגיע לשיעור בזמן, הן בעשר השנים האחרונות ניתן למנות על אצבעות יד אחת את מספר הפעמים בהן נעדר משיעורו היומי!

כשהבין האב כי ההחלטה בענין בנו מתמהמהת, התחיל להילחץ. למרות שהיה ברור כי הוא נותר כאן לעוד שעות ארוכות, החל האב להתחנן על נפשו בפני הצוות הרפואי, להסביר כי הוא מבקש לזרז את ההליכים, וגם ניסה להתקשר לעסקנים בניסיון להפעיל את השפעתם...

'זה בכלל לא הגיוני מה שאני עושה עכשיו', הרהר לרגע, 'וכי מי לא יודע שחדר מיון הוא מקום שמבלים בו הרבה זמן?' אבל רגע אחר כך התאזר בגבורה: 'מה אני עושה חשבונות האם זה מעשי או לא? אני עושה את מה שאני יכול, גם אם לא נראה שזה יוביל לתוצאה!'

הוא החל לנסות. ביקש בעדינות מהצוות, עירב עסקנים, וגם ניסה למצוא ממלאי מקום, אך ללא הצלחה. השעון הוסיף להתקדם, ורק בשעה תשע בערב הסתכל הרופא על הבדיקות ופסק: 'לאשפז במחלקה', 'אין שמחה כהתרת הספיקות', חשב לעצמו האב הממהר, 'לפחות התוכנית ברורה. אשפוז מידי, ועד אחת עשרה אצליח להגיע לשיעור!'

האב כבר סוסס ציפורניים במתח, הדקות מוסיפות לחלוף, וכבר רבע לעשר... הוא מתחנן שוב לצוות, שוב מנסה להפעיל קשרים ולזרז הליכים. נכון, זה לא הגיוני להצליח להתגבר על הסחבת הטבעית, אבל הוא חייב להגיע לשיעור, לפחות יעשה מה שהוא יכול!

ואז ניתן האות, בשעה טובה, 'עולים למחלקה!' הוא מזדרז, נוטל את בנו בזרועותיו, ומחיש את עצדיו. בבואו למחלקה חשכו עיניו כשהאחות אומרת לו: 'רגע, צריך לעבור הליך קבלה!'

הוא מביט בשאלון הרפואי הארוך, ולבו מסרב להאמין. מה יהיה עם השיעור שאמור להתחיל בעוד שלושים ושלוש דקות? השעון מוסיף להתקדם, 10:31, 10:32... מה יהיה?

ואז צלצל הטלפון, ועל הקו אחד ממאזיני הקבועים בשיעור, עסקן נודע בעולם הרפואי. 'סליחה שלא עניתי קודם', מתנצל האיש, 'חיפשת אותי בשביל משהו?' 'אכן כן', משיב מגיד השיעור, ומספר על מהלך הערב והמלחמה במחוגי השעון כדי לנסות להגיע לשיעור, תוך שהוא עושה ככל שביכולתו לשם כך. 'אבל כנראה כבר מאוחר מדי, אני פה, והשיעור אמור להתחיל בעוד פחות מחצי שעה!'

'תנו דעתך', התנדב האיש מיד, 'בדיוק אני בדרך לבית החולים, וחשבתי להתקשר אליך כדי שאוכל לשמוע את השיעור בטלפון... אתה במחלקת ילדים? אני בא ישר אליך, ואני אשמור על בנך עד שתשוב!'

בשעה 10:42 החליף המאזין את מגיד השיעור בכסא ההמתנה בקבלה למחלקת ילדים, ואילו מגיד השיעור יצא במהירות לבני ברק, ובשעה 10:59 כבר עמד על הסטנדרט כמדי יום, והחל להרצות בלהט את שיעורו היומי. על קו הטלפון היה המאזין שהתנדב לשמור על הילד, ואיש לא ידע מה עומד מאחורי הקביעות שגם היום ניצחה נגד כל הסיכויים...

כי כשהיודי רוצה, ומנסה, ועושה, ופועל כמיטב יכולתו - הקדוש ברוך הוא עוזר לו. אם מגיד השיעור לא היה מקפיד על הקביעות, ומתקשר, ומתחנן, ומשתדל ומנסה לטכס עצה - ספק אם השיעור היומי היה מתקיים במתכונתו. אך משהחליט לנסות, לפעול, לדבר, להתקשר, לבקש ולהתחנן להזדרז - סייע לו הקדוש ברוך הוא לשמור על קביעות עתים לתורה.

לא פעם יש לנו התלבטות. האם אני מסוגל להיכנס לשיעור קבוע מדי יום כאשר אני חוזר עייף מהעבודה? כיצד אצליח להתרכז? וכיצד אתמוודע עם השמחות הרבות הנערכות בשעות הערב? ואולי אני בכלל לא מסוגל להתרגל למחויבות נוספת בל"ז הצפוף? והאם מגיד השיעור יצליח 'לדבר' גם אל איש כמוני? אבל יהודי לא צריך לעשות את החשבון. יהודי צריך לעשות, ולנסות, ולהשתדל. קודם כל - להתחיל לבוא, לנסות להבין, להשתדל לשמור על הקביעות, לעשות הכל כדי להיות מרוכז. והקדוש ברוך הוא - בדרכו הייחודית והבלעדית - ישלים את התמונה...

השאלה אם לבוא לשיעור, אינה שאלה של 'האם אני יכול להבין', או 'האם יש לי זמן לכך'. השאלה היא 'האם אני רוצה'. אם אני רוצה - אתאמץ, אבוא, אשתדל, אעשה את שלי. בורא עולם יעניק לי את היכולת להבין, ישלח ברכתו בשעותיי כדי שיהיה לי פנאי לכך.

אני לא עושה חשבונות שמים, ולא בוחן מעשים לפי הסיכוי להצלחתם. אני עושה את שלי, ומניח לבורא עולם לעשות את כל השאר!

למעבה היער. לפתע, תחושת חרדה לפתה את הרבי - 'הן אני ילד לבד, והנוכרי הזה מי יודע מה הוא זומם... הרי כמעט לא יתכן שיש לו באמת עצי הסקה חסובים יפה, ואם היו לו - מדוע שייציעם למכירה לילד בן 12?' - הרהר הרבי בחרדה גוברת והולכת...

אחרי הליכה ממושכת שנדמתה בעיניו כנצח, הגיעו השניים לקרחת יער קטנה. הרבי מביט בה ואינו מאמין באוצר שנגלה לעיניו - חבילות ארוזות של עצי הסקה מוכנים לשימוש, ובכמות נכבדה! הן העצים הללו הם אוצר יקר בתנאי החיים במחנה, איך מביאים אותם הכי מהר אל המחנה?

הנכרי מביט בעיניו של הילד המתעגלות בהפתעה, ונוקב בסכום המבוקש בגנים. הרבי מביט בעצים, אך נרתע למשמע הסכום... עודו מהרהר על חוסר יכולתו לגייס סכום כזה אף למען המטרה הנעלית, ומיד חולף בו הרהור נוסף - 'הן השומרים הרשעים, גם הם מחפשים נואשות אחרי עצי הסקה וחימום. ברגע שאתחיל להוביל את העצים לכיוון המחנה - יחרימו הקלגסים את כל הסחורה, וכל האוצר היקר ייפול לידיהם הערלות! בשביל זה כדאי להתאמץ?'

עוד רגע של הרהור על חוסר התוחלת שבמהלך רכישת העצים, ומיד מחליט הרבי לנסות לעשות כמיטב יכולתו. 'תן לי שעה', הוא אומר בפשטות, 'אני הולך לגייס את הכסף...'

הנכרי מדריך אותו בחזרה אל המחנה, והילד ממנה הביתה לבשר לאביו, האדמו"ר בעל הדבר חיים זי"ע, על העסקה שהשיג. נרגשים מהזכות שהתגלגלה לידיהם לפעול יחדיו להצלת היהודים מהקור הנורא, הם מתחילים לאסוף פרוטה לפרוטה כדי להגיע לסכום העתק הדרוש.

אחרי שעה, הועבר הסכום במלואו לידי הנכרי, ואף סוכם כי שעת חצות הלילה תהיה שעת העברת הסחורה לחצר ביתו של הרבי. נותר רק החשש מפני הקלגסים השומרים, שבוודאי יזדרזו להניח ידיהם על האוצר היקר...

בשעה תשע בערב, שבילי ומשעולי המחנה כבר ריקים מאדם. רק השומרים מסתובבים כזבובים טורדניים בכל פינה, מחפשים מפירי חוק וסדר או גנבים מזדמנים. החושך המכסה את המחנה אפל מכל חושך אחר, והרוחות הנושבות בעוז מניסות את אחרוני האנשים אל הבקתות הצפופות...

בדיוק בשעה הזו, הסתגן הרבי החוצה מביתו. הוא הולך בזריזות, עוקב בדריכות כי השומרים לא שמים לב אליו ולקיומו. הוא רץ אל ירכתי המחנה בשקט, ומחפש את המקום הסודי ביותר במחנה - את ארון החשמל המוליך את המתח לעמודי החשמל הפזורים במחנה. לאחר חיפוש ממושך הוא מוצא מאחורי גבעת שיחים ארון חשמל קטן...

מעשה ידי אומן, הוא פותח את ארון החשמל, ומנתר אל חלקו העליון. הוא מאמץ את מבטו היטב, מחפש את הפיזו המרכזי, האחראי על אספקת החשמל לכל רחובות המחנה ומבואותיו. כשגילה את המתח המדובר נצצו עיניו בחשיכה...

בלב רועד מחד וביד בטוחה מאידך, הרבי מניף ידו ומכה באבחה חזקה את המתג. המתג נופל, נשבר ומתרסק, ועלטה כבידה משתררת בכל רחבי המחנה. הרבי רק מוודא כי תיקון הנזק יקח שעות ארוכות, וממחר להימלט...

אותו לילה היה האפל ביותר בתולדות המחנה. כל הלילה עמלו החיילים השומרים לתקן את התקלה הפתאומית, ורק בשעת בוקר מוקדמת הצליחו להחזיר את זרם החשמל לסדרו. בחסות העלטה והמהומה, ועיסוקם הרב של השוטרים בתיקון התקלה הפתאומית - הצליח הרבי להוביל את כל אוצר העצים לחצר ביתו, ומשם הפיצם לבתי היהודים האומללים המתחננים לעצי הסקה...

בלילות הבאים, בתים רבים במחנה הוארו וחוממו בחום הלהבות שהפיצו עצי ההסקה, שהשיג הרבי בעסקה עם הנוכרי ובמסירות ההובלה באישון ליל. אבל רגע אחרי שאנו יודעים על הסוף הטוב, הבה נעשה חשבון -

האם היה לכך סיכוי מתחילה? האם הגיוני שילד בן 12 יתחיל לקושש עצים שהיו מצרך נדיר ויקר? האם סביר שלפתע יפנה אליו איכר נכרי ויבקש לבצע עמו עסקת מכירת עצים? האם היה ניתן להניח שהעצים יגיעו ליעדם בשלום?

התשובה לכל השאלות הללו היא לא, באל"ף רבתי. זה לא הגיוני, לא סביר, לא מתקבל על הדעת. ועדיין, הרבי בחר לנסות, לפעול, לעשות כמידת יכולתו, בלי להביט על הסיכוי הסביר והאפשרויות שכל המהלך לא יעלה יפה. כי יהודי קודם כל עושה, קודם כל מנסה, קודם כל מפעיל את כל יכולותיו וכישוריו, ומתמסר לעשות כמיטב יכולתו!

והקדוש ברוך הוא מסייעו - כי מבחן התוצאה, מעיד כאלף עדים שלבסוף הקדוש ברוך הוא משלים את המלאכה, מסייע להשגת המטרה, נותן את הכוחות להצליח במשימה. זה ממש לא חייב להיות הגיוני ומסתבר מלכתחילה, אך זה פשוט עובד, כי הקדוש ברוך הוא מעניק את הכח והסיוע!

כשהיודי פונה ומבקש עזרה, כשעומדת לפתחינו אפשרות לסייע, הדבר האחרון שצריך לעשות זה את החשבון האם אני אצליח? האם יש לי את הכישורים? האם אני האיש המתאים? יהודי עושה, מנסה, פועל כמיטב יכולתו, והקדוש ברוך מסייעו ומובילו להצלחה היעודה!

משיעוריו של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בדף היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com | לתרומות והנצחות (גם בכ. אשראי) למען הפצת העלון חייגו: 055-677-8160 | ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס